

ELŐFIZETÉS:
 Egész évre . . . 6 ft.
 Fél évre . . . 3 ft.
 Negyed évre . . 1 ft. 50 kr.
 A lap szellemi részét illető
 küldemények a szerkesztő-
 nek, anyagiak a laptulaj-
 donosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:
 egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
 többszöri hirdetésnél olcsóbb.
 Nyiltér sora 25 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetésnél
 30 kr.
 A hirdetések Bittermann
 Nándor könyv- és könyvnyomdá-
 jában és a szerkesztőnél fogad-
 tatnak el.
 Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden **kedden és pénteken.**

Egyes szám ára 10 kr.

Népoktatásunk állapota.

Országok fenállásának legjobb biztosítója a közműveltség, vagyis a relativ tökély erkölcsben és tudásban.

Magyarországot is sarkalja az önfentartás ösztöne, tehát szintén köteles a kulturát saját népei között terjeszteni.

A közművelődést azonban nem szabad egyes kiváltságos osztályok szellemi nivója után mérni; hanem arra kell inkább törekedni, hogy az a népnek nagy tömegét, alsóbb rétegeit is áthassa, olyképen, hogy bármely élethivatású egyén a maga foglalkozásához szükséges szakismeretek mellett, aránylagosan birtokában legyen azon általános tudnivalóknak is, melyek legalább emberi és polgári jogainak öntudatos gyakorlására képesítik.

Ezen általában nélkülözhetlen ismeretek megszerzését a népiskolák közvetítik; tehát általánosságban ezek az államnak legfontosabb — mert egyetemes — közoktatási intézetei.

Ezek vannak hivatva poliglott hazánkban a lakosság minden rétegét hazafias érzélemmel s a magyar állameszme szeretetével áthatni. Ezek egyenlíthetik ki a partikuláris törekvéseket, ezek olvaszthatják fel a nemzetiségi különállás vastag jégpáncélját, ezek tehetik Magyarországot érzésben s nyelvben magyarrá, vagyis egységessé s így erőssé. Ezen iskolák per eminentiam szükségesekek, míg a többiek csak hasznosak.

És, bár a magyar kultuszminiszternek az országgyűlés elé terjesztett jelentése az 1884/5-ik tanév közoktatási állapotáról, kétségtelen haladást mutat minden téren; mégis, ami kivált a népoktatást illeti, oly lassú és nehézkes a haladás, és oly nagyok még mindig az alaphiányok, hogy azok fölött minden becsületes hazafinak kötelessége elmélkedni.

Nevezetesen fájó szívvel látjuk ama jelentésben, hogy a politikailag és kulturailag államalkotó elem, a magyar nép, iskoláztatás tekintetében nem első, hanem csak harmadik a saját országában. Ugyanis, míg a tót anyanyelvű tankötelesek ezre közül 879, a németek közül 878 részesül a minden életpályán nélkülözhetetlen elemi oktatásban: addig ezer magyar gyermek közül csak 831 jár népiskolába, vagyis ezrenként 47—48-cal kevesebb.

Ha ezen eredmény csak most jelentkeznék legelőször, akkor is lehangoló lenne, akkor is kemény vád volna ez mindnyájunk ellen, akik ezen pirító eredményben közvetlenül vagy közvetve önhibánkra ismerünk. De növeli és fokozza ezen jelenségnek komoly voltát az a tény, hogy évek hosszú során át folytonosan és következetesen ugyanezen sorrend mutatkozik.

Növeli azon nagy zaj és láрма is, mely egymást érő közművelődési egyleteink toasztokban gazdag, de sikerekben szegény pukkanásait, a sok hazafias szótól a tettekhez jutni nem engedi.

Tehát a sok lelkes jelszó, a töménytelen nekigyürkőzés mind csak önámítás, mind a környezet megtevesztésére számított porhintés; szalmatűz, a régi híres magyar szalmatűz, mely a bankettek pezsgőjének buborékaival együtt nyomtalanul elenyészik!

Ezt szégyen, szomorú szégyen ugyan tudnunk; de tudomásul venni a bajt: ez a javulás első foka.

És szabad lesz-e az első fokon megállapodnunk, mikor már az is fél hazaárulás, hogy ily állapotokat létesíteni hagyjunk, és hogy az örökké ajkon hordott kötelességérzet a prakszisban ily abszurd képét mutatja a népoktatási kényszer végrehajtásának?

Nem; nem szabad, nem lehet egyszerű bánnal és erős fogadással elütni ezen életkérdésnek jövőre való biztosítását!

A tanügyi hatóságoknak — a tankötelesek utolsó községi összeírójától kezdve föl a legfelsőbbik — mindegyiknek külön és együtt össze kell fognia, hogy ezen szegényletes állapot bármilyen eszközökkel is, de minél előbb jobbra forduljon.

A magas tanügyi kormány bizonyára fog erélyes intézkedést tenni és felelősség terhe alatt utasítja a maga közegeit a jövőben oly eljárásra, amely hasonló statisztikai botrányok ismétlődését lehetetlenné teszi. A nemrégiben reformált köz-igazgatási törvények pedig módot és alkalmat fognak nyújtani arra, hogy a fölületesen eljáró közegek még idejében megtoroltassanak és árthatatlanokká tétessenek.

Tudjuk ugyan, hogy a megoldandó földadat nem csekély, de azért nem lehetetlen. Tudjuk, hogy a tankötelesség megszegésének főforrásai a községek, a faluk és a szállások. Arról, hogy a népoktatási kényszer egész pontossággal keresztül vitessék, míg tanyák lesznek, és mert tanyák mindig lesznek, le kell mondani. De nem kell és nem is szabad lemondani arról, hogy a községekben az összeírás pontos, a rákényszerítés pedig hatékony, sőt ha kell, kiméletlen legyen. Mert a betegnek, aki nem tudja mi a baja, erővel is be kell adni az orvosságot. Ezt parancsolja a humanitás és nem a gyáva elnézés.

Különösen megyénkben nem lehet menteséget találni az iskola-mulasztásra. Mert itt a községek nagyok és aránylag véve jómódúak.

Vagy csak nem tarthat örökké az a lelketlen viszásság, hogy kétszázával vagy másfélszázával legyenek a gyermekek egy osztályban összezsúfolva, mint — csak a szomszédokról szólunk — Bezdánban, Apatinban, Kernyaján stb. látható?

A nép indolens volt mindig és lesz mindig minden kérdésben, amely pénzbe kerül. Tehát arra, hogy neki mi tetszik, mi nem, semmit sem lehet adni. A törvény meg van hozva, hat éves korától tizenkétéves koráig minden gyermeket kötelez az iskolábajárásra. Tehát szerezzünk a törvénynek érvényt, szép módjával ha lehet, erővel ha kell.

Ne engedjük, mint jelenlegi országfentartó nemzedék, magunkon száradni azt a hazafiatlan vádat, hogy szóval és jóakarattal győztük ott, ahol tettekre lett volna szükség. Ne tegyük magunkat csúffá a jövő emberöltők előtt azáltal, hogy folyton szánkon hordozzuk a haza szent nevét, telhetetlenkedünk a kultúregyletek alakításában és még annyira se tudjuk vinni a dolgot, hogy most, mikor a törvény a kezünkbe adja a hatalmat és kötelességünké teszi az általánosan kötelező népoktatás keresztülvitelét, még most is kettős szegény tapadjon gyávaságunkhoz. Egyik — a kisebb — az, hogy Magyarországon az államalkotó kultúrelem a saját érdekei iránt könnyelmű és tehetetlen még akkor is, mikor a törvény és hatalom minden eszközt megad neki a szellemi szupremáciára; a másik — és nagyobb — az, hogy minden előny a mi részünkön van és népünket iskolábajárás dolgában a tót és német mégis fölülmulja.

A jelen helyzethez.

III.

Bár a jeges medve egyidőre visszaszorított odújába, mert a várnai, burgaszi próbakirohanásai a Feketetengeren sem a bulgárokat, sem a konstantinápolyiakat, de még kevésbé ijeszték meg az oda nem messze tartózkodó angol hajók előőrseit is: azért mégis — dacára Ausztria-Magyarország és Angolország hivatalos manifestációinak — úgy kell viselkednünk: mintha mindennap «qui vive» lennénk iránta s a dolgot megint előről kezdenők vele. No mert hát egy nagy szláv birodalom astuciájával van dolgunk, mely roppant teriméjű

térfogata mellett is, nem annyira reális erejére támaszkodik — amely valóban is csak képzeleti, külsőleges, mert nem egyöntetű, nem egy nemzetiségű, nem egy vallású; hanem legalább is 40 ilyen különbözőségű, külön érdekekre oszló faktorokból áll, — hanem főleg arra támaszkodik: hogy ismeri ellenei gyöngéit, hogy azok a képzeleti nagyságra sokat adnak. És mivel a napoleoni háborúkban az ez elleni koalíció keretében, ő is a neki szánt szerepét teljesíthette: a már Ausztria-Magyarország által meggyöngített Törökbirodalom ellen viselt háborúiból oly annyira győzelmesen is kerülhetett ki, hogy egész a Feketetengerig a törökök minden birtokát hatalmába vehette; de sőt ezáltal az osztrák-magyar monarchiát is mintegy félkörben körülkeríthetné, aminek természetes következménye aztán még az lett, hogy a Törökbirodalom és az osztrák-magyar monarchiára is mintegy ránehezkedett: ezek elfoglalására is szemet vetett... Igen is! a Péter testamentuma teljesítést e két közbeneső birodalom romjain — Ausztria-Magyarország és a Törökbirodalom romjain vélte teljesíthetőnek s mindezt oly módon vélte elérhetőnek, amint ez ideig birodalma nagyságát érte el. Folyton fenyegetés és ijesztések és rubelei által haladt előre; s midőn elérte nagyságának ijesztő voltát, már arra gondolt a mi napjainkban, hogy hiszen a nagyobb nemzetekkel is fölveheti a harcot s ebből következett a krimi hadjárat, amely neki az első leckét adá meg!... Ezt a bulgáriai atrocitást követte, melyet a szerencsétlen «hands-off» szerzője — Gladstone rendezett, hogy megkönnyítse Oroszországnak a Törökbirodalomhoz való közelíthetését. És Oroszország vigan ment be ezen népszerű háborújába a török ellenében, mert jól tudta, hogy így a bulgárok vélt felszabadításával csak saját hatalmi körét szélesbíti, sőt ezek megnyergelésével Bulgária birtokához is jut és így a szabadító nevének kiérdemlése mellett, eléri legfőbb célját is — s ez: Konstantinápoly megejtése! amely aztán Nagy Sándor egykori birodalmának is fölébe vágott volna....

Hát idáig jutott volna a szláv fantázia! s ebben mindannyi kisebb-nagyobb szláv nemzetek segédeszközéül szolgáltak; meg nem gondolván, hogy egyszer a különböző szláv nemzetiségű, de külön állami életet előtűntető nemzetek és népek egykor saját történeti egyediségüket is elveszthetik a nagy mogul-orosz szláv egyediségében; s ime! ez napjainkban világhosszúra derül.

Világhosszúra derül az, hogy a rokon nagy lengyel nemzetet, mely egyik legkompaktabb, legerősebb egyedisége a szláv nemzetiségnek: immár erőszakkal is magába szívja fel és pedig nemcsak fajilag, de vallásilag is — ami egy a halállal....

Hát mit vélnek ily körülmények között a sokkal kisebb: cseh, horvát, bulgár, szerb, montenegró, albán, de sőt a különböző nemzetiségű, de egy vallású nemzetek: a görögök és oláhok is?...

Csak időkérdése biz az, amidőn az is bekövetkezik, hogy mindezen apró népek és nemzetek: az orosz telhetetlenségbe olvadjanak; és akkor talán büszkébbek lesznek — mert egy nagy (!) nemzetbe, az oroszba (!) olvadjanak?... a melynek nagysága tán elfeledtetni velük kicsiny bár, de szabad (!) szerb, dalmát, horvát, bosnyák, albán, macedon, bulgár, cseh, horvát, tót, ruthén, oláh, görög külön állami és népi existenciájukat?

Kivánjuk: csak elmélkedjenek erről a Riegerek, Strossmayerek és Starcsevicsék s alkalmasint ki fognak békülni,

részint az ausztriai, részint a magyar szabadság reális értelmezésével is... a mely is egyuttal saját nemzetiségök autonomikus és lehető szabadságait is magában foglalja

Antunovits József.

Hírek.

Főispáni székhely-csere. Jankovich Aurel főispán székhelyét — mint a Közvélemény írja — jövő tavasszal Bajáról Szabadkára helyezi át.

Athelyezések. Blazek Lajos Bezdánból Zentára, Nespoly János Horgasról Bezdánba, Százmán Károly Adáról Horgasra, Gyenes János Mélykútról Adára, Bús János Miskéről Mélykútra, Sándor József Sükösdől Baracsára, és végül Lippay Imre Baracsáról Sükösdre kápláni minőségben áthelyeztettek.

Pályázat. Az apatini kir. járásbírósnál aljegyzői állomás 2 hét alatt; a zombori kir. törvényszéknél joggyakorló állomás 4 hét alatt betöltendő.

A magyar földhitelintézet igazgatósága borsódi Latmovich Lászlót kinevezte becsőbiztosává.

Jubileum. Új szivaci levelezőnk írja: Folyó hó 21-én volt 100 éve annak, hogy az Új Szávac községébe Németországból idetelepített ev. ref. németek egyházzá alakulva, az első rendes isteni tiszteletet megtartották az akkori új-verbázi ev. ref. lelkész, Buzás János közreműködésével. Ezt megünnepeendő a helybeli polgári dalárda már hetek előtt serényen munkálkodott azon, hogy mentől fényesebbé tegye a napot. Szombaton, azaz 21-ét megelőző délután fél 6 órakor taracklövés és hangzúgás jelezte az ünnepély kezdetét. A dalárda az összes iskolás gyermekekkel, a tanítói karral élőkön fáklyával és száza menő különféle színű lampionokkal kivonult a község háza előtti térre, hol másfél óráig magas piramis állt, melynek jobb oldalába színes betűkkel a Szózat első verse magyarul, a másik oldalán németül volt írva; az erkély homlokzatán pedig színes papírból Magyarország koronája volt odaállítva, „Ejjen a haza” felirattal. Az egész erkély koszorúkkal és szebbnél szebb lampionokkal dekorálva gyönyörű látványt nyújtott. A helyszínére érve Eiman Károly községi jegyző rövid beszédben fogadta a menetet, megköszönve a dalárdának fáradságot nem ismerő buzgalmát, melyet kifejtett az ünnepély létrejövetele érdekében. Ezután a templom tornyában a harangok felett elhelyezett zenekar eljátszott egy szoltárt, mely a csendes időben remekül vette ki magát. Ennek eljátszása után a dalárda Kreutzernek „Ej szállás Granadában” című dalmű dalamára egy alkalmi éneket adott elő, mely után Paul Ádám szép beszédben vázolta idetelepítésük történetét, elmondván, mily szegények voltak az idetelepített őseik, mikor Németországból bejöttek, s ők, unokáik, mily jólétnél örvendenek most. Különösen figyelmeltette őket arra, hogy ezen jólétet edes Magyarországnak földje adta, miért is legyenek e hazának mindenkoron hű fiaik, mit azáltal fognak leginkább bebizonyítani, hogyha annak szép, csengő nyelvét megtanulják. Ezután a dalárda elénekelt a Hymnust, melynek befejezése után a zenekar eljátszotta a „Király-hymnust”, legvégül pedig ismét a dalárda énekelte a „Szózat”-ot. Impozáns volt nézni az ezt követő fáklyamenetet, élőkön a zenekarral, mely a „Rákóczi”-indulót játszva az egész falut bejárta, végül a vendégszerető bíró házába betérve a bíró felszólítására az egész tömeg eljárta a csárdást. Másnap isteni tisztelet tartott, melyen Kármán József új-verbázi lelkész tartott gyönyörű egyházi beszédet. Ezután Poór József helybeli lelkész felolvasta az egyháznak 100 éves történetét. Közbe a helybeli dalárda énekelte a Hymnust és a Szózatot.

Vettük a következő gyászjelentést: Dudás Lajos városi jegyző a maga, egy gyermekei: Ivánka, György és Ruzsica, valamint öz. Wuits Erzsébet nagyanya, Wuits Mariska nővér és az összes rokonság nevében megtört szível jelenti felejtethlen nevének Dudás Wuits Zorkának f. évi november hó 24-én esti 8 órakor élte 25-ik, boldog házasságának 8-ik évében hosszas szenvedés után történt elhunytát. A megboldogult hült tetemei november hó 26-án d. e. 10 órakor fognak a zentai gör. keleti sírkertben örök nyugalomra tetetni. Zentán, 1886. november 25-én. Könnyű legyen a hant a hű nő és szerető anyja porai felett!

Madarasi levelezőnk ama állítása ellenében, hogy ott lépett először életbe a konstableri intézmény s hogy ez a szervezet mindeddig más községekben nem létesült, Szenttamásról a következő rektifikációt veszszük: Igaz ugyan, hogy dícséretére válik a községnek ezen buzgalma, hogy a nevezett intézményt társ-községi példájára és a m. kir. b. ügyminiszterium 1885. évi november hó 7-én 58.633. számú magas rendeletének terhe alatt sikerült már életbeléptetni, de mégis be kell ismernie a tiszteit beküldőnek, hogy téves információ alapján van közleményének tudatában, hogy maig csakis Madaras nevezhető azon szerencsés község egyikének Bácsme gyében, ahol a konstableri intézmény működik; mert ismerik több községet, ahol ezen intézmény már évek óta működik és ahol ez már nem is újság. Így például Szenttamás mezővárosban, de még erről nem merem mondani, hogy az első közé tartozna e téren, de igenis tudom, hogy még 1882. óta a nem felelős rendőrség sikeresen működik, ennek példáját követve Nádaly, Csurog, Zsabya, Goszpodince, Gyurgyevó és az újabb idők óta Petrovosszello, Bács Földvár, Ó- és Újverbász, Kula és Kucura községekben is a felelős őrség, mint a közrendészet követelményeivel meg nem egyeztethető intézmény alkalmazása beszünttetett és helyébe a nem felelős rendőrségi intézmény léptetett, ezen rendőrség működéséről jelenleg behatóan szállani nincs szándékom, különben annak katonai szervezéséről és működéséről nem egyszer lehetett olvasni e lap hasábjain is.

Nyomozás. Karlovits Mihály lopással vádolt egyén ismeretlen tartózkodású lévén, országsszerte leendő köröztetése elrendeltetik. Személyleírása következő: 39 éves, román. kath. vallású, középmagas, arca kerek, szeméi sárgák, bajusza fekete, orra tompa, szája rendes, ir és olvas magyarul. Szabadkai trvszék.

Az újverbázi pártf. algymnázium új iskolai épület emelése költségeinek fedezéséhez járultak: (Folytatás, 7-ik közlés.) Budapestről: Schlesinger és Polak-

ovits cég 20 frt, Polakovits Mátyas 30 frt, Garai Károly, Deutsch Zsigmond, Bisehitz Mór és Weisz Zsigmond egyenként 5 frt = 20 frt; Koller István ügyvéd Újvidék 5 frt, Szeghegy községe 35 frt. Kucuráról: Stur Dániel, érd. esperes 8 frt, Walter Krisztina és Margit 1 frt 50 kr, N. N. 50 kr, Schlagger Gyula m. főügyész Zombor, öt éven át, évenként 10 frt = 50 frt, Schneider Frigyes, es. és kir. főhadnagy Újvidék 2 frt, Müller János Ó-Becse 2 frt, Klein Károly gy. ivén Újverbász: Wundszám Ferenc jegyző B. Újfalun, tíz éven át, évenként 20 frt = 200 frt; Schlesinger Gábor Budapest, Deutsch Ignác Budapest, Zeisz Lipót Kula egyenként 2 frt = 6 frt, Zeisz Károly Kula 5 frt, Schmidt Mór Kula 1 frt, Schneider Márk 1 frt; Mohol községe 30 frt, Kis-Hegyes 2 frt. Összesen 469 frt. A 6 ik közlésben kimutatott összeggel együtt 2082 frt 53 kr. o. é. (Folytatj k.) Az elhőkéség.

Község. A megyei községi tanító-egylet közgyűlése által már két ízben kiadásra határozott és tudtuk szerint szerkesztésében teljesen készen levő, költségében, íveinek és példányainak számára megállapított, de megjelenésében másfél év óta vajdó egyesületi évkönyvre kíváncsi lenni bátorodik: több együleti tag.

Hódásgh községe által 100 frt évi rendes fizetés, a hatóságilag megállapított hitelesítési díjaknak átengedése, úgy az általa beszerzett hitelesítési eszközök és a hivatal szükségleteinek előállítására mellett rendszeresített f. évi 710. községi szám alatt megyehatóságilag jóváhagyott hordó hitelesítési állomás betöltésére ezennel pályázat hirdették. A pályázni szándékozók erkölcsi- és képzésüküket igazoló bizonyítványt f. évi december hó 15-ik napjáig nálam nyújtsák be. Zomborban, 1886. november 25-én. Schmausz Endre alispán.

A szabadkai színházban Farkas Hegyi Aranka asszony, a népszínház divája mint vendég mult pénteken a Cigánybáróban, szombaton pedig a Liliben fellépett. Küléptekor gyönyörű bahékoskorut kapott s minden egyes dalát színni nem akaró tapssal fogadta a község.

Pyromániában szenved. Zentán elfogtak egy 16 éves szolgáló leányt, ki gazdáját kétszer fölgyújtotta. A vizsgáló bíró előtt azt hozta föl, hogy úgy érzi magát mindig, mint ha valaki bajtogatná, hogy gyújtogasson s a tett elkövetése előtt pár nappal folyton nevetett.

Jó fogás. A szabadkai rendőrőrkapitány f. hó 27-én Nagy-Kikindáról keltezett táviratban megkereste a zombori szolgabírósságot, hogy valami Bezdán Antal gyulafelelvi lakosnál tartson házmotózt, esetleg tartóztassa le. A szolgabírósság ennek folytán kiküldte Dekker Pál joggyakorlót s csak az ő ügyességének és erélyének köszönhető, hogy a házmotózt oly meglepő sikerre vezették. Ugyanis a padláson zab között találtak vagy 200 darab kitöltetlen löveveget, egész halmozat marhájárlatot, igazolási jegyeket s Déronya és Mindszent (Torontál m.) községek újonatj községi peesztjét. S valószínűleg, hogy a járlatok hamisításánál az illető község jegyzőjének a nevét valahogy el ne tévessze, még jónak látta „A községi és körgjegyző Évkönyv”-ét is beszerezni. Több íven át próbáirást gyakoroltatt egyez nevek kiírásában; így Antics Jusztin déronyai jegyző nevét meglepő hasonlatossággal utánozza. Letartóztatása alkalmával kitűnt, hogy Bezdán Antal sógorában áll Vucesics Törkö Imre ismert és régóta országsszerte körözött betörővel, akit Eszéken a napokban tartóztattak le a Geiger féle lopás gyanúja miatt.

Bikityről írják: Örvedetes meglepetésben részesültek a bikityi szegény iskolás gyermekek és ezek szülői november hó 19-én, a templom patronájának ünnepén. Ugyanis ft. Kuts János plébános, iskolaszéki elnök, több iskolaszéki tag jelenlétében, a tanteremben mintegy 30 pár lábbelit és 70—80 tankönyvet osztott szét a szegény iskolások között és pedig egyenlő arányban a magyarok, bunyevácok és a németek között. A költségek fedezéséhez dícséretes buzgalommal a község is hozzájárult, de a nagyobb részt az ügybuzgó, lelkes plébános sajátjából fizette. Bizonyosak vagyunk benne, hogy ily tények láttára az a négy-öt vortünzer is eltag némuini és elismerés, sel kénytelen lesz adózni a község igazán népszerű és általánosan kedvelt plébánosának. E hírek méltán örül minden tanítgy. és ember barát. De lássuk az érem másik oldalát. Bikityen körülbelül egy hónap óta anarchicus állapotok kezdenek létre kapni. Ez idő alatt már 10 tüzeset volt és a gazok merészsége annyira megett, hogy előre is figyelmeztetik az egyeseket a csakugyan megtörtént tüzesetekre. Úgy halljuk a járás erélyes főszoibabiraja és a községi eljárák erélyes intézkedések megtételére készuinek. Bizony szükséges, mert ha így fejlődnek tovább is a dolgok, hát Bikity ismét az a régi hírhedt község lesz, noha az utolsó 10 év alatt lakosságának egyetértése, békeszeretete mintaszerű volt.

Csinos számla. Egy városunkban is sokat forgott és szépsége és tragikomikus szereplése által nem kis híre jutott fiatal fővárosi urhölgynek a férje ellen folytatott perében bemutatott a bíróságnak a szép asszony által vezetett naplót és jegyzéket, melyből kitűnik, hogy rövid 3 év alatt toleltetere és mulatságokra 117.000 forint adott ki a kishivatalnok leányából gyárosnévá lett szerző nő. P. H.

Beküldetett. A dob-utca felső végén, Zsuffa és Aradszky-féle házak közötti deszka gyalogjárda oly rozzant állapotban van, hogy esőzések alkalmával az arra járó-kellő közönség nem csupán bokáig érő sártengerben kénytelen járni, hanem az egyes testrészeknek épségben maradás is felette veszélyeztetve van. Kérem a városi h. főkapitány urat, szíveskedjék a fentebb említett járdát egy új járdával felszereltetni, esetleg a régi járdának alapos kijavíttatását elrendelni. Egy arra járó.

Beküldetett. Vasárnap este 6 órakor egy koci robogott a városbától Bánt-felé, melyen több úri egyén volt. Ezek az urak vadászatról jöven, hogy kutyáikat összeszedjék: vadászatkürttel oly lármát idéztek elő a főútcán, hogy a nagy közönség azt hívén, hogy tűz van, csakhamar össze csoportosult a város háza előtt, s csak ott tudta meg, hogy ez a kürtjel-

zés a kutyáknak szolt. Kérdjük, illik-e intelligens embereknek ily föltűnést előidézní? Egy zombori polgár.

Menetrend a sz-mély-hajók számára 1886. nov. 30-ától fogva. A Dunán: Budapestről Mohácsra naponta 7 órakor reggel. Mohácsról Budapestre naponta 12 órakor délben. — A Tiszán: Szegedről Zimonyba vasárnapon és esütőnapon 8 órakor reggel. Zimonyból Szegedre hétfőn és pénteken este. Titről Szegedre hétfőn és pénteken 5 órakor este Török-Becseig. Török-Becseiről Szegedre kedden és szombaton 6 órakor reggel.

Családi dráma címen a fővárosi lapok H. Gy. földbirtokosról, aki Zomborból nősült, oly híreket hoztak, melyek szerint élete egy tilos kaland folytán veszélybe jutott. Most a nevezett maga cáfolja meg ezen híreket és így a pletykának csak a találgatások és föltevések maradtak.

Közgyűlés. A koresolyázó-egylet vasárnap tartotta meg közgyűlését. A tisztviselők mind a négyiek maradtak. A szépen rendbe hozott koresolyázó téren nem is hiányzik már egyéb a kedélyes mulatsághoz, csak fagy és víz. A fagyot majd meghozza a közelebbi december, a víz odateremtéséről azonban még eddig csak eltérő nézetek vannak. Ha a sok indítvány vízzé válnék, a betagyó javaslatokon jó csuszálás esnék.

Szent-Tamásról írják: F. hó 27-ike örömmal volt községünkre nézve. E napon utazott keresztül s állapodott meg községünkben az a bizottság, mely Turára volt utazandó, hogy a ott megye által felállított ferenc esatornai hitlat a közlekedésnek átadja. A bizottság tagjai voltak: Sándor Béla főispán ur Ó-néltósága, nagyságos Schmausz Endre alispán ur, Heincz Adalbert esatornai főmérnök és több előkelő állású egyén. A nevezett bizottság a Pannonia nevű ferenc esatornai esavar-gözösön ide jöve, a zsülpelés tartama alatt itt időzött. Mint a villám oly gyorsan futotta keresztül községünket az az örvedetes hír, hogy mily magas vendégek szerencséltettek bennünket, a lakosság apraja-nagyja sietett, hogy tömeges megjelenésével mutassa ki a megye intező férjai iránt érzett állandó rokonszenvét. Hatalmas tarackdurrogások, éljenek és zsviók fogadták a jövöket. A községi elüljáróság, önén szeretett jegyzőnkkel, Theodorovits Dömével, alánál sietett, hogy a vendégek előtt tisztelgését tehesse. Úgy a főispán, mint az alispán urak lekötelező nyájassággal és szívéllyességgel beszélgettek a küldöttséggel s meghívták őket magukkal a hídátadási ünnepélyre. A küldöttség, bármily nehezére esett is az igazság kimonadása, irulva-irulva kénytelen volt bevallani, hogy ők biz oda nem hivatalosak; mert a turiaiak még csupa udvariasságból sem érdemesítették őket egy meghívó-ra. A diszes társaság egy jó negyedórát itt időzve, éljenektől és zsvióktól kísérve, Turára utazott. Este visszatértek ismét körünkbe s Dangyerszky Lázár köz-szeretben álló nagybirtokosunknak voltak szívesen látott vendégei. Innen csak másnap délelőtt utaztak Verbász felé, kísérve a szenttamásiak szerencsekívánataitól. b.

Gyászhir. Br. Podmaniczky Ármín, ó-budai kir. kincstári jószágigazgató, folyó hó 28-án d. u. 1/2 órakor Ó-Budán meghalt. Az elhunyt azon idő alatt még Zomborban lakott, társadalmi életünkben jelentékeny szerepet vitt; városunk kulturális ügyei iránt mindig meleg érdeklődéssel viseltetett és azokat nagy buzgalommal iparkodott előmozdítani és különben is szívéllyes, mindenkiat lekötelező modora által a város lakosságánál közszeretben részesült. Az erőteltjes férfi néhány hét előtt tüdőbajt kapott és ezen kórnalet esett áldozatul. Béke poraira!

Rác-Militicsről írja levelezőnk: A környékünket rettegető hős betyárbanda garázdálkodása miatt a személybiztonság tekintetéből hatóságilag már nálunk is el lön rendelve, hogy esti 6 óratól reggeli 6 óráig senki sem járhat lámpás nélkül az utcán... a csendőrtök különben lehetünk. Korcsmainknak pedig esti 7 óra után már zárva kell lenniük ideiglenesen. Ezen rendeleteknek azonkívül, hogy kalmáraink a boltjukban talán már 5—10 év óta heverő kézilámpáikon valahára — élvén az alkalommal — még jó pénzben is túladhatták, azon jó eredménye is van, hogy különösen vasár és ünnepnapokon nem zavartatunk éjjeli csendes nyugalmunkba a korcsmaiból éjjeli 10—12 óra között hazajáró suhancok vad kurjongatásai által. Most hát legalább szükségből gyakorlatiulnak érelyt: nem szentesgelenitük meg az Urnak szentelt napot ama, sajna, csaknem minden falun divó tradícionális korcsmai kicsapogásokkal s utcai duhajkodással. E dícsősegből különben a vászoncselészégek nem jut éppen a legpicibb rész... Jelenleg, mert a luksusra mégis kevés ad ki köztük pénz, öreg este nem is halhatók kiün az utcán. De félt, hogy hamar akadnak követői azon leleményes fickónak, ki lámpás hiányában praparált és illuminált... tükejét használ lámpa gyaunat. Vajjon kape-e geniális paraszt fő pátenst művére?!... Egyébíránt melegen ajánljuk a főn említett két rendeletet más járásbeli községek figyelmébe is... próbálj; már csak az éjjeli csend, de kiválóan a közérköcsiség szempontjából is.

Nyomozás. Grebenár Sándor sztanisitsi illetőségű, lopás büntette miatt vádolt ismeretlen tartózkodású egyén országos köröztetése elrendeltetvén, felhivatnak az ország összes bíróságai és hatóságai, miszerint nevezett az alanti személyleírás alapján saját hatásterületén nyomoztatni, őt feltalálás esetén letartóztatni s e kir. törvényszékhez átkísértetni szíveskedjenek. Személyleírása: születéshelye Bácsme gyé, sztanisitsi, 46 éves, vallása román. kath., termete közép, arca hosszas, haja, szemé és szemöldöke fekete, bajusza nagy, fekete, szakált nem visel rendszeren, fogai jók, ismertetőjele: arcbőre igen fekete. — Bulgovits István lopás büntette és azok kísérleti miatt vádolt, székelyben levő egyén nyomozandó és a legközelebbi királyi ügyészséghez kísérendő. Személyleírása: 28 éves, román. kath. vallású, magas termetű, fekete haju és szemöldökű, fekete vastag bajusza, rendes orru és száju, bal kezén egyik ujjá görbe, zombori illetőségű cigány. Zombor kir. tszék.

A fegyveradó behajtása tárgyában a pénzügyminiszter a következő körrendeletet bocsátotta ki: A fegyveradóról és vadászati adóról szóló törvényekik szerint oly esetekben, midőn a kirótt bírság az elmarasztalt egyén vagyontalansága miatt egészen vagy részben be nem hajtható, a bírság helyett elzárás bü-

adása
munk
látsz
epigr
tokb
tes, ó
kom
széd
széd
is, m
niség
kal v
is van
mely
értes
libell
árulh
külön
jól is
sen is
török
könyv
az ir
kor ké
olvast
tellen
fált
szere
vén kö
tikuss
itél en
mely e
gis az
zetekb
gyen
közöns
monda
megem
lom,
szern
a neve
inkogn
a burk
S
kánál,
gairól
hatok
sitik m
levők
azon e
gai e
olvasó
H
laki, a
(mert e
megne
lomba
kintet
csajtás
mellét
E
kell m
dásról.
A
és viss
azon t
mert é
guk ko
ritkán
nak,
mely
a mel
valam
müvek
irodalo
gyon j
az első
főlemel
kedvel
vencio
kóit ho
E
e közep
onális
közé, a
nem ír
mára k
mely —
jók, sen
az erén
különb
irodalm
tehetek
van, mi
velhogy
s ha ir,
M
és még
den író
szerep
igen kö
azt mon
mondj í
zönség
Goethe
kell bá
kimond
kötve
katekiz
érteni a
*)
nehogy a
vegék es

Irodalom.

Grill Rikárd kir. udvari könyvkereskedő kiadásában legközelebb szellemes és rendkívül mulattató munka fog megjelenni. Mint a beküldött mutatóból látszik, az „Egy kritikus albuma“ prózában foglalt epigrammok tartalmaz, az életet megfőző szempontról fogja föl és váratlan fordulataiban, természetesen, de sohasem illetlen realizmusával kitűnő szellemi kompot lesz mindazoknak, akiknek feje a filozofának szédítő magaslataitól és feneketlen örvényeitől megszedül.

Milkó Izidor ugy is miat e megye fia, de ugy is, mint az ifjú írói nemzedéknek állandó költői egyéniséget tanúsító tagja, mint kiadó a következő sorokkal vezeti be a munkát:

A könyveknek nemcsak fátumuk, de történetük is van. S az olvasó joggal kívánhatja meg, hogy a mely könyvet a kezébe vesz, annak a történetéről is értesítést kapjon.

Ennek a kis könyvnek — mely valóban inkább libellus, mint liber — a történetéből az előző annyi árulhat el, hogy a műveske szerzője s az előző két különböző személy. Amazt a maga kiskörében igen jól ismert, a nagy közönség előtt azonban meglehetősen ismeretlen férfi írta távol azon gondolatától vagy törekvésétől, hogy papírra vetett jegyzeteiből valaha könyvet állítson valaki össze. Mikor ez apróságokat az írójuktól átvetttem, magam se hittem, hogy egykor kedvem támad kötetet szerkeszteni belőlük. Csak olvasni szándékoztam azokat, mint nem egészen érdektelen ötleteit egy világlátott és nem keveset tapasztalt ismerősömnek, ki visszavonultságban élve, jobban szereti a természetet mint az embereket, — s nem lévén költő, megénekelés nélkül hagyja amazt, — s kritikussá fejlődővén élettapasztalásai által, bírálkodással itél emezekről. De mikor végig olvastam a füzetet, mely ez elmékedéseket magában foglalja, akkor mégis azt találtam, mikép az igénytelenül írt naplójegyzetekben megvan az anyag ahhoz is, hogy könyv legyen belőlük.

A szerző — ki ismeretlen óhajttal maradni azzal a közönséggel szemben, a melyről oly sok rosszat tud mondani a könyvben — sokáig habozott, míg végre megengedte, hogy jegyzeteit sajtó alá adjam. Sajnálom, hogy nagynehezen kinyert engedélyével egyszerűsége az a fájhatalmazást is nem kaptam, hogy a nevét közölhessem. Mert így legalább addig, míg az inkognitójáról valamely indiszkrét kéz le nem rántja a burkot, nekem kell érte keszereget vállalni.

S e felelősség valóban nem csekély az oly munkánál, mely az emberek bolondságairól és gonoszságairól szól. A mely felelősség euyhitésére nem mondhatók egyebet, mint a mivel a szalónok nyelvei édesítik meg pletykáikat, azt tudnillik, hogy: a jelenlevők mindig kivétel. A nyájas olvasó nem tartozik azon emberek közé, akiknek bolondságai és gonoszágai e könyvhöz az adatokat szolgáltatják. A nyájas olvasó: kivétel.

Ha pedig e biztosítás dacára mégis akadna valaki, a ki az e kötetben elmondott igazságok miatt (mert a valótlanságokért nem szokás megharagudni) megnehezeltetne a szerzőre vagy arra, ki őt az irodalomba bevezeti, akkor azt mélyen fájlálnám, de e te kintem nem tartozhat vissza egy oly mű közrebeszélésétől, mely minden hiányai és fogyatkozásai mellett is bir az igazmondás bátorságával.

Ezt a szót: „igazmondás“ kiejtve, most már el kell mondanom azt is, hogy mit tartok az igazmondásról az irodalomban.

Az irodalmi művek legnagyobb része hü tükre és visszhangja azon kornak, a melyben megjelennek s azon társadalomnak, a melynek körében támadnak. S mert éppen hűséges tükrei és visszhangzó szavai a maguk korának és a maguk társadalmának, éppen azért ritkán lesznek zászlóvivőivé az abszolút igazságnak, hanem inkább hirdetői azon igazságnak, a mely abban a korban és azon társadalmi körben, a melyben azok támadtak, érvényben áll, tehát: valamely relatív igazságnak. A közönszerű és a jó művek majdnem kivétel nélkül ehhez a konvencionális irodalomhoz tartoznak. Csak a nagyon rossz és a nagyon jó könyvek szakítanak a konvencionálizmussal, az elsők mert még annak magaslatára sem tudnak fölemelkedni, emezek, mert az abszolút igaz felé törekedvén, inkább forradalmat csinálnak, semhogy a konvencionális igaznak (helyesebben a félig igaznak) békóit hordják.

Ezt a művet a közönszerűek közé sorozom, s hogy e közönszerűsége mellett is nem tartozik a konvencionális igazságok s (valóságos hazugságok) hirdetői közé, azt annak a körülménynek tulajdonítom, hogy nem irodalmi ember írta s hogy nem a közönség számára készült. Ez az oka annak, hogy e könyvben, a mely — meg merem jósolni — nem fog sem a nagyon jók, sem pedig a nagyon rosszak közé tartozni, azzal az erőnnel fog az olvasó találkozni, a melyet más különben csak a kitűnő vagy a teljesen értéktelen irodalmi művek fogadnak be: őszinteséggel. Mert nem tehetek róla, — igazmondó könyv éppen olyan kevés van, mint igazmondó ember. Talán még kevesebb. Mivelhogy nem minden igazságszerető ember ír könyvet, s ha ír, nem ír éppen igazat mondó könyvet.

Mert lehet valaki nagy kedvelője az igazságnak és még sem mond igazat az irodalomban. S ilyen minden író, kinek nagyobb a becsvágya, mint az igazságszeretete. Két közmondásnak a tanácsa között állva, igen könnyen fogja a rosszat követni. Az egyik azt mondja: pour plaire il faut mentir, a másik meg: mondj igazat és betörök a fejed. A hogy az író a közönségre gondol, mingyárt veszélyben van az igazság. Goethe mondja, ha jól emlékszem, hogy a közönséggel úgy kell bánni, mint az asszonyokkal: csak azt kell előtte kimondani, ami hizeleg neki. Száz ember közül, aki könyveket csinál, kilencvenkilencnek ez lett az etikai katekizmusává, s mert mi sem könnyebb, mint félreérteni a nagy írók mondásait, hát baui értették ezt

*) Az eredetiben libellum van, ami hibás. Jó lenne, kijavítani, nehogy a kritikusok — mint szokásuk — csak ezt az egy betűt vegyék észre az egészről. Szerk.

is s arra magyarázták, hogy az olvasó semmi kellemtelen igazságot sem óhajtt hallani. Pedig maga a nagy költő annak köszönhető, hogy lyrában, regényben és bölcselmi költszetben örökbeeső példányait teremtette meg a művészetnek, mert nem akudott a publikummal, s nem azt írta meg, a mi az olvasóknak, de azt, a mi neki magának tetszett. Am a többi kilencvenkilenc, az folyton alkában van a közönséggel, annak tetszését hajhászja s minden második szavával hazudik egyet, hogy azon év vagy évtized olvasói, a melyben műve napvilágot lát, tapoljanak neki.

Nos, ez a könyv nem ilyen szerzőtől jön, s nem ilyen olvasókhöz szól.

De azért hiszem, hogy ez a könyveske is megtalálja a maga kicsi közönségét. S ennek a szives barátságába ajáplom a szerzőt, a kinek nem az volt a célja, hogy újat, hanem az, hogy igazat mondjon.

Még csak azt jegyezzük meg, hogy a gyönyörű kiállítású műnek egy-egy kötet példánya 3 frt lesz; a japáni merített papírra nyomott amatőr kiadásé pedig 10 frt.

Ime a könyvből néhány szeletke költszölöl.

Miből is áll egy ugynevezett szerelmi viszony a nagyvilágban? Egy férfinak határtalan önzéséből s egy nőnek nem kisebb hiaságából. A férfi önzésből kompromittál, a nő hiaságából kompromittáltatja magát, s ennek az egész processzusnak az együttes neve: boldogság és szerelm.

A házassághoz elég, hogy a benne élő két lény ne gyűlölje egymást. Valamely szerelmi viszonyhoz több kell: ott szükséges, hogy legalább az egyik fél szeresse a másikat.

Mentül gyakrabban bomlik föl valamely szerelmi viszony, annál nehezebben szünik meg.

A közönséges jóra való embereknek van legrosszabb dolguk a nőknél. Mauvais sujet neknek és híres férfiaknak szerencsésük van náluk.

A jó férjnek nemcsak azt kell elhítenie a feleségével, hogy ő a legjobb férj a világon, de azt is, hogy az ő felesége a legszeretetre méltóbb asszony a földkerekségben; — különben az egész házasság nem ér semmit.

Az igazán okos férj mindig fog módot találni a felesége előtt annak a bebizonyítására, hogy barátai menayivel jelentéktelenebb emberek mint ő.

Az emberek, — így kiáltott föl egy elégedetlen ismerősöm, — mintha csak ki akarnák csavarni a fejét minden igazságnak és következetességnek, olyan nőket szeretnek, a kiket el nem vesznek, és olyanokat vesznek nőül, a kiket nem szeretnek.

A míg a nő szereti a férjét, azt mondja a horkolására: „minő egészséges álma van!“ Mikor megszünik szeretni, így kiált föl: „milyen kiállhatatlan szokásai vannak!“

Aki csak azzal adóz a szerelmnek, hogy megházasodik, az hasonlít ahhoz, aki kalendáriumot vesz, s azt hiszi: pártolja az irodalmat.

A házasságtörő nők mind meg vannak győződve, hogy a férjeik a legjobb s a legnevesebb férfiak a világon. (Ez legalább az állandó frázisuk.) S ugy bannak velük, mint ha a legnagyobb gazemberek volnának a földkerekségben.

Egy nő, a kinek sok manőverezés után sikerült férjhez menni, így kiáltott föl: „Van tehát végre valakim, akit megcsalhatok!“

Új zeneművek. A budapesti, Népszínház-utca 25. sz. alatti zenemű-kiadóhivatal értesítése folytán kiadásában f. évi december hóban egy „Budapesti Tánca-Album“ jelenik meg zongorára, melynek ára 1 frt 20 kr. Ezen mű rendkívüli olcsó ára mellett mégis különféle eredeti táncdarabot tartalmaz Bánfi, Berkes, Ivanovits, Waldteufel, Rácz, Rosner stbektől. A „Budapesti Tánca-Album“ a könyv és vig zene kedvelőinél annál is inkább fog tetszésre találni, mert annak tartalma valamint kivitele teljesen megfelel a tánczene követelményeinek, amiért is részünkről melegen ajánlhatjuk a „Budapesti Tánca-Album“-ot a mévelt nagy közönség figyelmébe. Megrendelések közvetlenül a kiadóhivatalhoz, Budapest, Népszínház-utca 25. szám alá intézendők.

Megjelent és a Posner féle térképészeti műintézet részéről beküldetett „Magyarország ethnographiai térképe“ Réthely Ferentől. Ezen 1—1.152.000 mértékben készült térképnek célja pontos adatok alapján szemléltetőleg kiintetni polyglott hazánk különféle vidékeinek nemzetiségeit. Evégre a magyar, német, tót, román, ruthén, bolgár, szerb, vend, horvát és olasz nyelv szerint 10 különböző szín vegyüléke látszik a térképen. Természetes, hogy megyénk ezen színjáték közbén a legtarkább képet mutatja, még pedig, mint meggyőződünk, a nyelvi aránynak elég helyes feltüntetésével. Egyéb hibát nem is fődözhetünk föl rajta, minthogy a banyevácok és sokaok szerbek gyanant vannak felvéve és így a szerb elemnek terjedtségét sokkal nagyobb területen mutatják, mint az valóban van. A községek nevének kitételénél nem tudjuk mily elvet követett a szerző; mert akárhány kisebb község (pl. Goszpodince, Káty, Járek, A.- és F.-Kovil, Cséb, Bogojeva, Knubaja, Rém, Gombos) ki van téve, holott Obrovác, Szilbás, Gajdobra, Piros, Bogyán, Parabuty, Kupuszina, Csantavér stb. nyomtalanul hiányzik, Ó Sztapárt pedig ugy látszik a térképen Kis-Sztapárral véli szerző azonosíthatni. A térkép jobb oldalán számszerűi átnézete van az egyes megyéknek s innen megtudjuk, hogy Bács-Bodrog megyében 234.352 magyar, 162.894 német, 24.761 tót, 469 román, 7294 ruthén, 177.081 horvát-szerb és 832 egyéb hazai nyelvű van. Összesen 697.683 lélek. Nem tudjuk, honnan merítette szerző ezen adatait, de azt megjegyezhetjük, hogy az 1881-iki nép-számlálás 638.063 lakost, tehát 31.000 el többet tüntet föl és mi a szerző forrásait nem ismervén, kénytelenek vagyunk az ő adatait tartani a hivatalosakkal szemben helyteleneknek. Egyébiránt e mappa rendkívül tanulságos és érdekes, sőt a mutatózó kulturegyleti mozgalmakra tekintettel, valóban hézagpótló. Aki mint e hazának hű fia egy egységes és ezáltal erős nemzet testtel véli csak a jövő ezredévet biztosíthatónak: az fájó szívvel látja e térképen, hogy a magyarság szívetét éjszakerk a tótok és ruthének, keletről az oláhok, délről a szerbek és németek, nyugotról a horvátok,

vendek és németek tengere mossa és e szigetet a kulturegyletek és iskolák kagylói még eddig valami lényegesen nem tudták megnöveszteni. Közigazgatási és egyházi hivatalokban, de különösen a tanintézetekben e térkép, mint a hazabeli nemzetiségek tagoltságának szemléltető táblája, igen hasznos szolgálatot tehet. Ára — bizonyára a nyomás sokszínűsége által okozott rendkívüli fáradság miatt — kissé magas, mert egy könyvtáblaszerű borítékkal együtt 3 frt. Kapható Pozner K. I. Budapest.

Ó-Becse, 1886. nov. 26.

A Ferenc-esatornának tulsó oldalán Bács-Földvár és Szenttamás között van egy bácsmezei értelemben vett kisebb község, amelyről a nagyvilág, de maga a vármegye is igen keveset tud, a neve: Turia. Nem alkalmatlankodik ez sokat sem a szolgabírósnágnál, sem a vármegyénél. Képviselő testülete olyan, hogy határozatai ellen igen-igen nagy ritkán, mondhatni soha felfolyamodások be nem jelentettek, vagy be nem adtak; de meg képviselői között nem is akadnak olyan nagy szellemek, mint más némely községben, ahol ha alaposan, ha alap nélkül is a határozatok megváltoztatását kérelmezni bevett szokás. Az egész község meghajol — mert megbízik — annak intézkedésében, aki a községet oly rendben tartja, aminél különbet, jobbat kívánni sem lehet, s meg is tiszteli ezen intézőjét az egyszerű, de nagyjelentőségű „domin“ címmel. Ez ember a községi jegyző, olyan jegyző, amilyennek minden jegyzőnek lennie kellene. Főlebbvalói iránti tisztelet, hasonrangnak irányában szívélyes, kedves modor, alantasai iránti habár szigorú, de méltányos, emberies bánásmód, de minden tekintetben a község irányában önzetlen jóakaratt jellemzi őt. Ez utóbbi célból képes nagy kellemetlenségeket is kiállani, csakhogy az ő községe rövidséget ne szenvedjen.

Hívei ezt tudják, de el is ismerik. Ha a dominról szól, önkénytelen sapkájához nyúl, azt leemeli, ezzel jelezvén irányában érzett nagy tiszteletét, meg is bízik e dominban annyira, hogy bárki más véleményét kockáztasson, mint ő, legyen ez bármily még nagyobb domin, csak a községi domin véleményét ismeri el tekintélyesnek, lévén ennek oka az, hogy még sohasem csalódott.

E kis község már évek hosszú során át abban a szerencsétlen helyzetben volt, hogy a Ferenc-esatornán keresztül csakis komppal közlekedhetett, ami, ismervé a kompp-rendszert, vajmi irigylendő állapot! A község legelője a Ferenc-esatornán túl lévén, mennyi bajba került a jószágoknak át- és visszakompozatása. Ha azután az ilyen tömeges szállítás alkalmával valaki odaért a partra a községbe menendő, órákon keresztül volt kénytelen várakozni addig, míg a marhaállomány túpartra vergődik! De megtörtént magával a dominnal, hogy két ízben novemberi szeles, borus időben, korom sötétben hosszú útról hazautazván, a esatorna partjánál nézte a tulparton községének körvonalait. Már előre örült a jó meleg szobának, jó vacsorának, a jó ágyának. A kompp állomásánál egy lélek sincs, tehát a részv ur a tuloldalra tartózkodott. Atkiált, semmi felelet; többször ismétli — ugyanaz az eredmény; puszkáját egypárszor kilövi: semmi válasz; ugy, hogy más módot nem talált, mint visszafordulni és a sötétben ideoda botorkálva, egy ismeretlen tanyán, fűtetlen lukban, patkányok társaságában tölteni az éjt!

Igen régi időben, mikor még fahidakk dicsekedhetett a község, nem a legutolsó kereskedelemnek is örvendhetett, a községen keresztülmenő az országút egyenes irányban Ujvidéknek; a hid elpusztultával azonban vége lett a forgalomnak, ugy, hogy a község ez által tetemes károkat szenvedett.

Belátta ezt a domin és már régóta az volt nappal gondjai, éjjel álmai tárgya. Kérelmezett, szorgalmazott mindaddig, míg a vármegye e községét is, mint a többi anyai gondjaiba vevén, a Turia vezető útát a megyei utak sorába vette fel s így sikerült kieszközölni azt, hogy a község hidat kapott, s ezt a forgalomnak f. hó 27-én átadni határozta el.

Mennyire ünnepélyes lesz a hidnak a forgalom részére való átadása, abból kiintünk, hogy a megye két feje, főispán ur öméltósága, alispán ur önnagysága és még számos szép vendég biztosította a községet az ünnepélyen való megjelenésükről. Mily jól esik majd a községnek e nagy megtiszteltetés, de talán még jobban a vendégeknek az öröm látása, mely a nép arcán nyilatkozik! Azt hiszem, hogy az éljenek, a zivők ritkán hangzottak el őszintébb ajkáról, Turia község évkönyveiben e nap arany betűkkel lesz feljegyezve s a domin, akit eddig is nagyon tisztelt a község, ezután még jobban fogja tisztelni, szeretni; ha valaki, akkor Turia község dominja, Sztójkovics Vazul jegyző, e tiszteletet, szeretetet a legnagyobb mértékben megérdemli, miután tudjuk róla, hogy már többször sokkal jobban javadalmazott állásokra volt meghíva, de ezt községe iránti ragaszkodásból mindannyiszor visszautasította.

(Szórol szóra így is történt szombat; az ünnepések oly hosszúra nyultak, hogy hivatalos végük Szent-Tamáson záródott le, mint más helyen olvasható; a nem hivatalos rész pedig még talán most is folyik. Éljenek a derék turiaiak! Szerk.)

Naptár.
November.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
30 Kedd	András apost.	András	18 Plátó vt.
1 Szer.	Elig pk. hv.	Longin	19 Barlaam
2 Csüt.	Bibiana sz.	Aurélia	20 Dek. Gergely
3 Pént.	Xav. Ferenc	Kasszián	21 B. Assz. avatt

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.
La tulajdonos és kiadó: BITTERMANN NÁNDOR.

A mohai **ÁGNES** savanyuvíz
folytonos használata mint
IVÓ-VÍZ
járványos betegségek
alkalmával kitünő szolgálatot tesz.
Friss töltésben kapható:
minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és
vendéglőkben.
12-7

*) Az e rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerk.

HIRDETÉSEK.

Tea. Rum.

Ezennel van szerencsénk a n. é. közönség
szíves tudomására hozni, miszerint

SALY ANTAL gyógyszerész úrnak

egy gazdagon felszerelt raktárt több igen jutá-
nyos és kitünő fajú a jelen téli évadra közvet-
lenül behozott

**China-, orosz-, császárelegy-,
caraván-teákat,**

jamaikai, brazíliai rumot,

Cognac, fine Champagnot

és eredeti francia sósorszeszt

sóval és só nélkül adtunk át eladásra a n. é.
közönség kényelmére.

Kitünő tisztelettel

Dietrich és Gottschlig,

m. kir. udvari tea- és rumkereskedő
Budapesten.

3-2

Árverési hirdetmény.

A hódásghai kir. járásbírósnak folyó évi
november 11-én 3760/p. 1886. szám alatt kelt
végzése folytán alulírott zárgondnok részéről
ezennel közhírré tétetik, hogy a vajszkai urad-
almi társaságnál az 1886. évi kukorica termése
**folyó évi december 13-ik napjának d. e.
10 órájkor** Vajszka községhezánál nyilvános
árverés útján el fog adatni.

Árverési feltételek a zárgondnoknál Bácsban,
a kukorica pedig Vajszkán az uradalmi alpári
pusztán megtekinthető.

Bács, 1886. november 19.

Mihailovits Mihály,

zárgondnok.

286. sz.

bv. 1886.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.
c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az
ujvidéki kir. törvényszék 5107/p. 1886. számú végzése
által a palánkai takarékpénztár végrehajtató javára
Protics István, Protics Mija és Protics Panta tovari-
sövei lakosok ellen 190 frt tőke, ennek 1886. évi május
15. napjától számított 6% kamatai és eddig össze-
sen 57 frt 15 kr perköltség követelés erejéig elrendelt
kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság felül és le-
foglalt és 652 frt 07 kr-ra becsült borok, hordók, ku-
korica, széna és kenderből álló ingóságok nyilvános
árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a palánkai kir. járásbírósnak
3750/1886. sz. kiküldést rendelő végzése folytán a hely-
színén, vagyis Tovarisonán alperesek lakásán leendő
eszközlésére **1886. évi december hó 4-ik nap-
jának délelőtti 10 órája** határidőül kitűzetik és
ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzés-
sel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen
árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében
a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi
LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint
lesz kifizetendő.

Palánkán, 1886. évi november hó 21. napján.

Haba István,
kir. bir. végrehajtó.

3852. sz.
p. 1886.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó az
1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel
közhírré teszi, hogy a hódásghai kir. járásbíró-
ság folyó évi 3852. sz. a. kelt végzése alapján
Miloszávlevits Milán és társa, úgy Diener Jozefa
és társai által Hajduska Manó és társai ellen
zár, illetve foglalás alá vett ökrök, tehének, er-
deilyi 4 éves tinók és borjúk 9230 frt, sertvések
3581 frt, malacok 306 frt, lovak és csikók 751
frtra becsülve, **folyó évi december hó 14-én**
és következő napjain mindenkor délelőtt 9 óra-
kor Vajszkán az uradalmi csikós kertben a leg-
többet ígérőnek — oly megjegyzéssel, hogy
csakis a folyó évi november hó 25-én felvett
jegyzőkönyvben bíróság megállapított becsáron
avagy azon felül — fognak eladatni.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi
LX. t. c. 108. §-ában megállapított
feltételek szerint lesz kifizetendő.

Hódásghon, 1886. évi november hó 27-én.

Oltványi Gyula,
kir. bir. végrehajtó.

3031. sz.
p. 1886.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó ezennel köz-
hírré teszi, hogy a hódásghai kir. járásbíró-
ság mult évi 950. stb. sz. végzése által Diener Jo-
zefa és társai javára, Hajduska Manó és társai
ellen 111,797 frt s járulékaik erejéig foganatosított
végrehajtás alkalmával bíróság le- és felülfog-
lalt, és a már megtartott árverésnél el nem kelt
2200 frtra becsült cséplőgép és egyéb ingóság-
ok nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek
becsáron alul is eladatni fognak.

Mely árverés a 3031/1886. sz. kiküldő vég-
zés folytán a helyszínén vagyis Vajszkán az
Alpár pusztán **1886. évi december hó 13-án
d. u. 3 óraker** fog megtartatni.

Az elárverezendő ingóságok vételára az
1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított felté-
telek szerint lesz kifizetendő.

Hódásghon, 1886. évi november hó 27-én.

Oltványi Gyula,
kir. bir. végrehajtó.

3552-3. szám.
1886.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX.
t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy
a hódásghai kir. járásbírósnak 3225. és 3501. számú vég-
zése által a külai takarékpénztár és Boskó A. Mór
javára Hajduska Manó, Lóvy Frigyes és társai ellen
9063 frt 44 kr. tőke, ennek végzése szerinti napjától
számított kamatai és perköltség követelés erejéig el-
rendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság le-
foglalt és 1060 frtra becsült sarju és here szénából
álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 3552-3/1886. sz. kiküldést
rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Vajszkán,
az Alpár pusztán leendő eszközésére **1886. évi de-
cember hó 12-ik napjának délelőtti 10 órája** határidőül
kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly
megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingó-
ságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a
értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el-
adatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi
LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint
lesz kifizetendő.

Kelt Hódásghon, 1886. évi november hó 28-án.

Oltványi Gyula,
kir. bir. végrehajtó.

3554 szám.
1886.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX.
t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy
a hódásghai kir. járásbírósnak 2031. számú végzése által
a hódásghai takarékpénztár és Trischler Xav. Ferenc
javára Antity Jusztin és társai ellen, 350 frt tőke,
ennek végzése szerinti napjától számított kamatai
és eddig összesen 76 frt 88 kr. perköltség követelés
erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bi-
róság lefoglalt és 1330 frtra becsült birkák, lovak és
marhákból álló ingóságok nyilvános árverés útján el-
adatnak.

Mely árverésnek a 3554/1886. sz. kiküldést ren-
delő végzés folytán a helyszínén, vagyis Déronya köz-
séghezánál leendő eszközésére **1886. évi december hó
3-ik napjának d. e. 10 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz
a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivat-
nak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen,
az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet
ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi
LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint
lesz kifizetendő.

Kelt Hódásghon, 1886. évi november hó 23. án.

Oltványi Gyula,
kir. bir. végrehajtó.

253. szám.
1886.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX.
t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy
a budapesti VIII-X. kerületi kir. járásbírósnak 11161.
1886. számú végzése által az Adriai biztosító társulat
magyar osztálya budapesti végrehajtató javára Protics
Misa tovarisövei lakos ellen 9 frt tőke, ennek 1885.
évi szeptember hó 1-5-ö napjától számított 6% kama-
tai és eddig összesen 21 frt 66 kr. perköltség köve-
telés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmá-
val bíróság felülfoglalt és 375 frtra becsült kender
és kukoricából álló ingóságok nyilvános árverés útján
eladatnak.

Mely árverésnek a palánkai kir. járásbírósnak
4083/1886. számú kiküldést rendelő végzése folytán
a helyszínén, vagyis Tovarisonán alperesek lakásán
leendő eszközésére **1886. évi december hó 2-ik nap-
jának délelőtti 9 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz
a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivat-
nak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen,
az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet
ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi
LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint
lesz kifizetendő.

Kelt Palánkán, 1886. évi november hó 22-én.

Haba István
kir. bir. végrehajtó.

145. szám.
bv. 1886.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX.
t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a
palánkai királyi járásbírósnak 1607/1886. számú el-
rendelő és kiküldő végzése által a tovarisövei 1-5-ö ön-
segélyező egyesít végrehajtató javára Basits Gyóka,
Basits Velimir, Bozsán Milos (Mihály) és Milityev Lázár
tovarisövei lakosok ellen 100 frt tőke, ennek 1884.
évi november hó 8-tól számított 8% kamatai és eddig
összesen 62 frt 53 kr. perköltség erejéig elrendelt ki-
elégítési végrehajtás alkalmával bíróság felül és lefo-
glalt és 931 frtra becsült kocsik, ló, lószerszám és ga-
bonából álló ingóságok nyilvános árverés útján el-
adatnak.

Mely árverésnek a 2903/1886. számú kiküldést
rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Tovarisonán
alperesek lakásán leendő eszközésére **1886. évi de-
cember hó 4-ik napjának délelőtti 8 órája**
határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándéko-
zók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az
érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX.
t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsá-
ron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi
LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint
lesz kifizetendő.

Kelt Palánkán, 1886. évi november hó 22-én.

Haba István,
kir. bir. végrehajtó.

**Az apatini kincstári uradalmi
nagy-vendéglő melléképületekkel
együtt, 1887. január 1-től egy, eset-
leg három évre kedvező feltételek
mellett kiadandó.**

**A feltételek alulírottaknál bár-
mikor megtudhatók.**

Goldstein és Hoffmann

apatini italméresi-jog bérlok.

2-2
277. szám.
1886.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX.
t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a
budapesti VIII-X. ker. kir. járásbírósnak 11961/p. 1886.
számú végzése által az Adriai biztosító társulat magyar
osztálya budapesti végrehajtató javára Krémer Péter
tovarisövei 72. házszám alatti lakos ellen összesen 24
frt 76 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielé-
gítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 515
frtra becsült lovak, kocsik, kender és sertvésekből álló
ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a palánkai kir. járásbírósnak
4084/p. 1886. számú kiküldést rendelő végzése
folytán a helyszínén, vagyis Tovarisonán alperes lakásán
leendő eszközésére **1886. évi december hó
3-ik napjának délelőtti 8 órája** határidőül
kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly
megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingó-
ságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a ér-
telmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el-
adatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881.
évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek sze-
rint lesz kifizetendő.

Kelt Palánkán, 1886. évi november hó 22-én.

Haba István,
kir. bir. végrehajtó.

tetése alkalmazandó akképen, hogy minden be nem hajtott 10 frt után egy-egy napi elzárás essék. 10 forint alóli összeg teljes 10 frtnak vétetvén. Az elzárás-büntetés alkalmazását a kir. adófelügyelő indokolt javaslatára a közigazgatási bizottság határozza el.

A Pesti Hírlap írja: Az ő beseiek nagy érdeklődéssel várják december 4-ikét. E napon tárgyalja az újdéki törvényszék a Zavisits István fel-függesztett jegyzőjük ellen sikkasztás és okmányhamisítás miatt indított bünpert.

Árverések. Kerék József 13183 frtra b. in-gatl. dec. 3. Baja. Basits Velimir 2000 frtra b. in-gatl. dec. 19. Palánka.

A vámiletekeknek ezüstbe történő fizetésé-nél vagy biztosításánál a törvény értelmében szedendő aranyárkelet-pótlék, 1886. évi december hó huszon-egy százálsban állapított meg.

A szabadkai negyedmillós lopás ügyében Eszéken nyomokra akadtak. Ehó 21-én este az eszéki rendőrség egy hírbedt tolvajt tartóztatott le, ki Vucsetics Imre, Vajda János és Sklenar Antal nevek alatt üzte gyanus mesterségét. Az illetőt több törvényszék körözeti és már több ízben szűkött meg börtönből. Állítólagos társát egy Szabó nevű betörőt szintén elfogták, mivel passzusokat és Szabadka s Baja városok kapitányi hivatalának hamis pecsétnyomait találták nála. Azonkívül Vucsetics egyik társá-nak szeretőjét is elfogták és átadták a törvényszék-nek. Egy Vucseticsnél talált óra állítólag a szabadkai lopásból ered, s a zálogházban elzalogosított ér-téktárgyakat szintén a szabadkai lopásból eredőknek ismerték fel. Egy nőt is letartóztatott még, kit több-ször láttak Vucseticseszel együtt. A vizsgálat er-edményét az ügy érdekében egyelőre titokban tartják. Ezzel kapcsolatban felemlítjük, hogy Splényi báró a fővárosi detektív főnök Eszéken járt, hogy az ottani rendőrséget nyomonzaiban támogassa.

A Hazánk c. történelmi szakközöny legutóbi száma Risztics „Szerbia és a szerb mozgalom Magyar országon” című nagyérdékü művét közli Thim József munkatársunk fordításában.

Moholyról írják: Az érdemről Dräseke, a remekiró, azt állítja: „Szép dolog: érdemmel bírni; éppen oly szép az érdemet tisztelni”. Megérdemli Moholy nagyközönség derék képviselő testülete, hogy a fent mondott értelemben mi is tiszteljük benne az érdemet, amennyiben nem egyszer olvashattuk e lapok hasábjain már, hogy közönségünk képviselői mindinkább bemutatva, hogy vasakarattal iparkodik a haladás ni-vójára jutni. Legújban ismét neki köszönhetjük azt, hogy nálunk a rég óhajtott önkéntes tüzoltó-egylet megalakult. Igen, a közönség bőkezűségéből juthattunk kitünő gépekhez, célirányosan felszerelt szertárhoz, teljesen berendezett órtanyához, a tüzoltók pedig igen csinos egyenruhához és szerelvényekhez; mindezekért fogadjuk a közönség és a t. pártolók hálás és nyilvános köszönetünket. — Jövähagyott alapsza-bályaink után az egylet a múlt nyáron megalakult és van 51 működő és 73 pártoló tagja. A megtartott közgyűlés a tisztikart következőkben választotta: fő-parancsnok: Mikosevics Antal, tiszteletbeli főparancs-nok: máthézi Matkovics Lajos, alparancsnok: Kleiner János, mászóparancsnok: Kossin Károly, szivattyúpa-rancsnok: Osgyányi Pál, egyletorvos: dr. Nagy Kál-mán, pénztáros: Kiss Antal, segédtsizt, mint titkár: Milyi Szvetozár, segédtsizt: Peczarszki Jovan, szer-tárnok: Ambrus István, kik az altisztekkel és tüzoltókkal önfeláldozással és ernyedetlen szorgalommal iparkodnak megfelelni nehéz földadatoknak. — Folyó hó 20-án a kellemetlen, rossz idő dacára, megtartottuk a legelső tüzoltó-bált — sorsolással egybekötve — az e célra gyönyörűen felszerelt teremben. Tollam avat-talan a díszes közönség leírásához, rövid szavakkal csak annyit, hogy nem hiányzott itt ez alkalommal a jó kedv, felkösöntések stb.; mindezt a jóhírnévű zentai tüzoltók zenekara tudta kitaró technikai ügyességgel meghozni. Az eredményt a következőkben mutatom be: Belépti jegyekből: 66 frt 30 kr.; föllülizetésekből: 51 frt 75 kr. és a sorsolásból 60 frt. Összesen 178 frt 05 kr. A bevételből levonva az 58 frt 60 kr. kiadást, maradt tisztán az egylet céljaira 119 frt 45 kr. Fel-ülizettek: Barati Pál 50 kr., Beck Mihály 25 kr., Blau Filöp 50 kr., Bóka István 1 frt 40 kr., Fischer Jakab 40 kr., Fischer Rudolf 1 frt 40 kr., dr. Frankl József 2 frt, Ginz Lajos 50 kr., Graf Vilmos 3 frt 50 kr., Heim Lajos 50 kr., Heim Paulina 50 kr., Hirschen-hauser Mór 1 frt 40 kr., Hubert Tóbiás 1 frt 40 kr., Hu-bert Vilmos 1 frt, Jablonszky Miksa 40 kr., Jozsimovits Lázár 1 frt, Kálmán Samu 40 kr., Kerítés Ist-váné 50 kr., Kiss Antal 40 kr., Koller Péter 1 frt, Konyovits Néca 40 kr., Kossin Károly 50 kr., Kron-stein Adolf 1 frt 40 kr., Magó István 40 kr., Mann-heim Simon 40 kr., Mikosevics Antal 8 frt 80 kr., Mi-lyi Szvetozár 80 kr., dr. Nagy Kálmán 1 frt 40 kr., ifj. Nasztaszity Stevo 40 kr., Otner Lipót 2 frt, Osgyá-nyi Pál 1 frt 50 kr., Peczarszki Flóra 1 frt, Purián Dénes 2 frt, Radonity Milos 40 kr., Rankovits János 1 frt 40 kr., Rockenstein Nándor 40 kr., Sisák Pál 40 kr., Ujhelyi Agoston 2 frt, Vad András 2 frt, Vén Ferenc 40 kr., Wolf Adolf 1 frt, Wolf Sándor 1 frt, kiknek a moholyi önkéntes tüzoltó-egylet nyilvános köszönetet mond.

A méhészek figyelmébe. Grand Miklós méhészeti felügyelő (Buziáson, Temes megye) felkéri a méhészeket, sziveskedjenek eladó mézük menyí-ségét és árát vele tudatni, hogy a hozzá fordulónak, a vételt illetőleg utasítással és utbaigazítással szol-gálhasson. Egyben, mindazoknak, kik a buziai mé-hészeti tanfolyamon tartott előadások birtokába jutni kívánnak, tudomására hozza, hogy azért egyenesen hozzá forduljanak. Az előadások kezdők számára áll-ítottak össze s azért is csak azoknak ajánlatók.

A pénzügyi közigazgatási kiróság határozatai. A m. kir. pénzügyi közigazgatási biroság legutóbb következő elvi határozatot hozta: 1. A közigazgatási bizottságok oly határozatainak felülbírlására, melyek-ben adó- és illetéktartozások behajtása iránt a kielé-gítési végrehajtás a bátralekos ingatlanaira lett el-rendelve; a m. kir. pénzügyi közigazgatási biroság nem illetékes. 2. A földhasznóbérllet utolsó évében a földbérleten alkalmazott gazdasági eselések I. oszt. ke-reseti adójából a bérlő csak ama részért felelős, mely rész a bérllet fenállásának idejére esik. 3. Ha a 3 kros

marhalevél-ürlap 5 kros helyett használtatik, ugy azonban, hogy a hiányzó 2 kros bélyeg felragasztat-tott: ily esetben a kincstári ürlap szabályellenes használata miatt az ürlapon eredetileg hiányzó 2 kr háromszorosan vetendő ki, levonva a szabálytalanul felhasznált 2 kros bélyegértékét; bírság kivetésének pedig ebben az esetben helye nincs. 4. Ingatlanok eladásából származó vételárhátalékok után élvezett kamatjövdelem tökékamataadó tárgyát képezi. 5. Ha valamely b-peresített tőkének több évi kamata a per folytán egyszerre fizetettik ki: az 1875. évi XXII. t. c. 2. § 14 pontjában meghatározott adómentesség nem az egyszerre kifizetett több évi kamatjövdelem egész összegéhez képest, hanem az abból egy évre eső kamatjövdelem összegéhez képest állapítandó meg.

Körrendelet. Miután az ősz beálltával a mezei munka, mely némely helyen a trachoma-betegek ren-des gyógykezelését gátolta, nagyrészt be van fejezve, felszólítom a törvényhatóságot újra, hogy minden erély-vel odahasson, hogy a trachoma elleni eljárás az 52066. VIII. ex 1884. szám alatt közrebocsátott utasítasom értelmében pontosan fogantossintassék. Azon terüle-teken is, hol a trachoma tájköri jellegét még nem öltö-tt, a hatóságoknak hivatászerű kötelessége a netalan jelenlevő egyes betegeket kipuhaltatni s ugy elkülö-nítésük, valamint gyógykezelésük iránt a kellő intéz-kedéseket megtenni. Ez első sorban azon területek szól, honnan az utolsó két év alatt szemésés köthár-tyalobos hadkötelesek jelentek meg a sorozásnál és ahol ezeken kívül bizonyosan még más ily szemebetegek léteznek. A betegek pontos gyógykezelése mellett a törvényhatóság különös figyelmébe ajánlom az óvintéz-kedéseket és ezek közül kiváltképen az idézett utasi-tásom I. részének 9. lapján előirt „ellenőrzési vizsgá-latokat.” Amennyire nehez a nép között elharapódzott trachoma-tájkört teljesen kiirtani, époly könnyű a kellő — lényeges költséget nem is okozó — óvintézkedések által ezen veszedelmes baj továbbterjedésének illetőleg behurcolásának sikeres gátot vetni. A legnagyobb gond mindenekelőtt fordítassék az ifjuság megóvására, miért is az iskolák időnkénti megvizsgálása teljes lelkiüme-retességgel történnék. A ragályos (osipázással járó) stadiumban levő tanulók az iskolából egészen eltávo-lítandók, míg a nem ragályos trachoma-betegek csak külön padokra ültetendők. Az iskoláknak, valamint azon családok havonkénti megvizsgálása, melyek köré-ben szemésés köthartyalobosok tartózkodnak, azon községben, ahol a községi, illetőleg körörorvisi állomás nincs betöltve, a járárorvos által viendő végbe. Hazatérő katonák, bevándorlók, valamint azon munkások, kik hosszabb távollét után a községbe jönnek vissza, községi, illetőleg körörorvisi hiánya esetében, szintén a járárorvosnak mutatandók be. Városok és gyárakban levő tömeges szállások lakói az illető orvosi közegek által havonként 1—2-szer vizsgálandók meg. Ahol az orvosi személyzet arra elegendő, vagy e célra külön orvosok fogadtathatnak, ott az egész lakosság ismételt megvizsgálása se mulasztassék el. Minden községi elül-járásúnak legyen egy szemvizsgálati jegyzőkönyve, melybe minden egyes egyénen vagy testületen (gyársze-mélyzet, telepek stb.) ejtett vizsgálat iktatassék be, de az iskoláknál legyen külön jegyzőkönyv, melyben közben-járó hatósági közeg gyanánt az illető iskola igazgatója szerepeljen. A nép ismételve figyelemztessék a szóban levő szemhaj veszélyes és ragályos voltára, valamint a kü-lönféle körülményekre, melyek alatt fertőzés történni-hetik. Elvárom, hogy a törvényhatóság ugy saját, vala-mint a közjó érdekében a legnagyobb buzgalommal fog igyekezni, hogy területéről az említett betegséget gyökeresen kiirtsa, illetőleg azon vidékeket, melyek eddig a trachoma által még nincsenek megtámadva, ezentul is attól távol tartsa. A történet intézkedések és ezeknek eredményéről szóló jelentés f. évi december hó végéig hozzám terjesztendő be. Budapest, 1886. évi november hó 13-án. Tisza s. k.

Agárverseny. A „Bács-Bodrogh megyei aga-rász-egyesület” ez évi agárversenyeit e hó 15-én és a következő napokon tartotta meg. Összejövetel Topolyán, a nagyvendéglőben volt. A versenyek a csantavéri pusztán folytak le, szép, tiszta, napfé-nyes időben. A bácskai agarak, a más megyékből hozott agarakkal szemben, gyöngéeknek bizonyultak. Kivétel képeznek ifj. Vojnits Pista, Vojnits Simon, Kovacsics Antal agarai. Zseny István halasi földbir-tokos „Pillants” nevű fiatal agara különösen kitett ma-gáért. Kiss Aladár (Kecskemét) agara, „Mimi” (Mungó-ivadék) bátran a versenyző agarak legszebbikének mondható. A díjnyertes agár „Morta” Halász Zsiga tulajdona, oly sebességgel és szívóssággal s a végső küzdelemben oly kitarással futott, hogy a 150 frt értékű tiszteletdíjat teljesen kiérdemelte. Jó második lett ifj. Vojnits Pista „Yankee”-je. Igen szépen sza-ladtak Kovacsics Antal „Zsófi” és Mangli Pista „Sár-kány” saját nevelésű agarai.

Szinészet.

A Sággy Zsigmond szinigazgató vezetése alatt váro-sunkba érkezett szintársulat szombaton tartotta bemu-tató előadását. Eddig összesen két előadást láttunk, de ennyi után is jó lélekkel elmondhatjuk, a társulat minden tekintetben egyike a jobbakkak, megérdemli a pártolást.

Szombaton, mint bemutató előadás Strausz vig operettje, a „Cigánybáró” került színre. Ez ope-rett szövege Jókainak hasoncímű regénye után van írva, nem több szerencsével ugyan, mint akár az Arany-ember, vagy a Fekete gyémántok, de amit a szöveg-író vétkezett, azt kireperálta a zeneirő. Megjegyzendő a Cigánybáró szövegét nem, amint a szinlapon téve sen van nyomtatva, maga Jókai írta, hanem Jókainak regénye után egy bécsi író. Zeneje Strausz valca-király többi műveivel össze is hasonlítva, valóban re-mek. Kevésbé könnyed, mint az operettek szokásos zeneje, mégis fülbeaszó. Van benne egy kevés klaszti-citás; hangszerelése Wagner stílus, de tulzásba sehol sem megy. A zeneszerző tekintettel a magyar tárgyú szövegre itt-ott a magyar zenét is érvényre emelte és pedig oly hatással, hogy szinte szeretőnk Strauszak ajánlani, hogy írta egy tisztán magyar zenéjű ope-rettet. A finálék benne oly szépek, mint szerzőnek Böregér című operettjében. — Az előadás, tekintettel

a szereplők úti fáradalmaira, mert az előadást megelőző napon érkeztek meg s tekintettel az unjon szervezett zenekarra, jól ment. A főbb szereplők közül kitűnt Bényei né Safi, cigány leány szerepében. Játéka nagy rutint árul el, éneke korrekt, hangja, habár nem briliáns, de öblös és a közép regisztereken igen kel-lemes. Ercsi a címszerepben a vidék egyik legjobb tenoristáját mutatta be. Ledoffsky Mariska (Cipra) éneke distingvál, kedves. Láng Ilon kedves jelenség, van benne tehetség, de éneke és játéka kezdőre vall. Moóriné közepszerű komika. Moóriról (Zsupán) több jót hallottunk, mint a mennyit mutatott; buffó szerepekben nem kívánunk ugyan valami kiváló jó hangot, de az ővé nagyon is gyenge; arca sem volt valami sikeresen maszkirozva. Jobban megfelelt sze-repének Fóris, mint gróf Cameró. Deák Gábor diák szerepében talpraesett alak volt. Havasi gyenge színész, unalmas szerelmes. — A kar jól betanult és elég erős volt, csak a női karban van egy kellemet-len szoprán hang. — A zenekar Fodor jeles kar-mester vezetése alatt igen jól működött. A zenészek közül kivált Stark első hegedűs és a nagybőgős. — Kostium dolgában a társulat ugylátszik igen szegény.

Vasárnap Szigeti J. énekes bohózata „A nő-emancipáció” adatott és pedig korrekt, kitogástalan előadásban. Ma a társulat képességét teljes érvényre emelte. Ugy a főszereplők, mint a mellékalakok kerek-ed, józú játékkal az egész estén jó hangulatban tartották a publikumot. Az est hőse mindenesetre Bor-sodiné volt. Ismerve a szende asszonykát, nem hittük volna, hogy játéka oly élénk legyen, hogy a szerepek oly bravurral tudjon megfelelni. Eneke nem nagyigényű ugyan, de oly kedves, hogy a közönség nem egyszer frenetikus tapsban adott tetszésének kifejezést. Sággy mint vén huszár, habár kommandóival alaposan bebi-zonyította, hogy sohasem volt huszár, mégis oly türül-metszett alak volt, hogy önkénytelenül Ujházi-val ha-sonlítottuk össze. Foriss teljesen méltó párja volt Flórának, nemcsak a szerepreklő önyös külseje után, de jól felfogott játékaért is megérdemelte, hogy a fess Flóra párja legyen. Rozsáné (vén kisasszony) siker-rel oldta meg feladatát. Havasi (Kleiner) war a' auszeichneter Spéci. Moóri hálálatlan szerepét nagy odaadással játszta. Sok ilyen előadást, akkor lesz telt ház!

Mindkét előadáson a színház zsufólásig tele volt, csak aztán a szinügy iránt való érdeklődés ne legyen szalma tűz. Művészeink nem csak taps és babérral élnek. No de hiszük és reméljük, Sággykat műértő közönségünk a megérdemelt pártfogásban fogja ré-szesíteni.

Műsor e hétre: Kedden „A protekció”. Szerdán „Kölcsönkért feleség”. Csütörtökön „Sütét pont”. Szom-baton „Koldusdiák”, operette. Vasárnap „Cigányprinc”.

Kivonat)

tekinetes Bács-Bodrogh megyének Zombor szab. kir. városban 1869. évi március 10-én tartott rendes évnegyed ülése jegyzőkönyvéből

68. ad 489-re. Első alispán Pál Antal ur elnöklele alatti választmány bemutatja a megye-beli községi jegyzők által teljesítendő magán-munkalatoikért járó díjak, nemkülönbén a köz-ségi elüljáróknak hivatalos és magányügyekbeni eljárásaiért járó napidíjak iránt elkészített s két külön jegyzékben foglalt javallatát, mely szerint

a községi jegyzők részére munkadíj fejében járul és pedig:

1. Egy kötelezvény vagy nyugtáért 100 frt értékig 25 kr. 100 frton felül 500 frtig 50 kr. 500 frton felül 1 frt.

2. Bizonyítványért bármely tárgyban, kivéven a díjmentesen kiadandó szegénységi, kereset-képtelenségi és honossági bizonylatokat vagy útlevelekérti igazolványokat 50 kr.

3. Egy marháslevélért 5 kr.

4. Másolatokért legalább 25 sort magában foglaló negyed ivenként 25 kr.

5. Kezességi nyilatkozatok, óvadéki vagy átengedési okmányok, bekebelezési vagy törlesz-tési nyilatkozatok és meghatalmazások az érték aránya szerint, mint kötelezvények díjazandók.

6. Ingatlan vagydon elárvereztetése vagy kibérlése iránti feltételek mint szerződések díja-zandók.

7. Fordításokért minden negyedivre 25 sort számítva, ivenként 2 frt.

8. Szerződésekért, ide érteve a netáni illeték kiszabása végett az adóhivatal számára kellő másolatokat is, a szerződés tárgyát képező va-gyon értéke szerint és pedig:

100 frt értékeig	1 frt.
100 frton felül 500 frt értékeig	2 frt.
500 „ „ 2000 „ „	3 frt.
2000 „ „ 4000 „ „	4 frt.
4000 „ „ 8000 „ „	5 frt.
8000 „ „ 10000 „ „	6 frt.
10000 „ „ 20000 „ „	10 frt.
20000 „ „ 50000 „ „	15 frt.
50000 „ „	20 frt.

9. Telekkönyvi folyamodványok, ideértve a kellő felzeteket, a netán szükséges térrajzokat és az okmányok másolatait is, ugyanazon foko-zat szerinti díjazás alá esnek mint a szerződés-ek 2 frt.

10. Egyéb folyamodványokért, melyek tár-gya nem vagydonról szól és pénzben meg nem becsülhető.

* Számos oldalról jött megkeresés fol-tán, tudomás végett kö-zöljük. Szerk.

De ha a kérelem tárgya bármi ingó vagy ingatlan vagyona vonatkozik, mely felbecsülhető, ide értve a telekalkülönítési és eldarabolási kérvényeket is, a vagyon becsértékének aránya szerint mint telekkönyvi folyamodványok díjazandók.

11. Kereskedelmi cégbejegyzési folyamodványokért 5 frt.

12. Nagykorúsítási kérvényekért 5 frt.

13. Végrendelet, hagyatéki táblás-kimutatás, osztály-levél, egység, vagy magán gyámi külön számadások a szerződésekre nézve megállapított fokozatok szerint díjazandók.

Marháslevelek, nemkülömben eme javallat 2-ik pontjában érintett bizonylatok és hivatalos kiadványok, úgyszintén végrendeletek szerkesztésére a községi jegyzők köteleztek.

Ellenben más magánmunkálatokra a jegyzők nem kötelezhetők s az illető felek ügyvédekhez fordulhatnak, ha a jelen díjszabvány szerint esendő díjakat sokallarák.

A községi elüljárók részére napidíj fejében járul és pedig:

1. A község birájának napidíja a községben 60 kr, az esküdtek és pénzszedőké 40 kr.

2. A községen kívül, de annak határában a bírónak jár 80 kr, az esküdtek és pénzszedőknek 50 kr.

3. A határon kívül a bírónak 1 frt 20 kr, az esküdtek és pénzszedőknek 1 frt.

4. A községi jegyző vagy az ezt helyettesítő rendszeresített jegyzői segéd napidíja 2 frt.

A községi elüljárók azon hivatalos teendőiknél, melyeket mint elüljárók a fenálló törvény és szabályrendeletek értelmében állásuknál fogva az állam vagy községük érdekében hivatalból végezni tartoznak, a község területén napidíjakat nem számíthatnak fel.

A fennebbi díjak 24 órai tartamra értnek, de ha a díjazás alá eső működés kevesebb időt is venne igénybe, mindig teljesen fizetendők.

Mely választmányi javallat egész terjedelmében elfogadtatván, a díjjegyzékek a megyében divatozó nyelveken kellő számú példányokban kinyomatva, a megye összes szolgabiráinak minden községi irodában ahhoz szoros alkalmazkodásul leendő kifüggesztés végett oly értesítéssel kiadatni rendeltettek, hogy a jelen szabványok, melyek által a községek és azok jegyzői között akár szerződés, akár hatósági rendelkezés, akár pedig szokásos gyakorlat folytán eddig létezett díjazások ezennel megszünttetnek, f. 1869. évi június hó 1-től fogva a megye minden községei, azok elüljárói és jegyzőire, nemkülömben a rendszeresített jegyzői segédekre nézve kötelezőleg lépnek hatályba.

Eme díjjegyzékek egy-egy példányban a megyei számvevői hivatalnak szabályszerű ellenőrzés végett szinte kiadandók lesznek.

Kelt mint fent.

Grosschmid Gábor emlékiratai,

I.

„Österreich-Ungarn und die Woiwodina. Von einem Magyaren. Wien, 1850.“ — Ily cím alatt jelent meg az ötvenes években a fennemlített író szóban forgó műve. Azóta évek multak el, s a munka feledésbe ment, leginkább azért, mivel az osztrák kormány a nyomtatott példányok jó részét lefoglalta. Helyén találjuk tehát röviden bírálgatva ismertetni tartalmát, s főleg tendenciáját. A mű nem tisztán memoár, amennyiben célzatossággal is bírt, s feladatul tűzte ki magának a szerbek akkori törekvéseit paralizálni.

Grosschmid miután előzőleg egy névtelen baráthoz intézett levelet közöl, áttér a szerbek történetére. Kezdi 640-től a szerbeknek a Balkánba való telepedésétől, s azt huszonöt oldalon a mohácsi vészig tárgyalja. Főszínyt fektet a magyar-szerb érintkezésre Ducas Mihály, de különösen Manuel alatt, kinél István s László király hercegek huzamosabb ideig tartózkodtak. Megemlékezik a szerb császárságról is, melynek történeti létezését oly sokáig tagadták a nyugat történetirői, Dusan cár, Uros, Vukasin, Vuk Lázár és Brankovicsék uralmáról. Vonzón adja elő a törökök előnyomulását, Zápolya s Ferdinánd versengését a trónért, s igazat adunk midőn állítja: „Ha köztök ki nem tör a pusztító küzdelem a hatalomért, valószínű, hogy Magyarországból soh'se vált volna török tartomány“. A törökök várakozás ellenére lassan hódítottak, s a szerbek a vész elől tömegesen Magyarországra kezdtek átvándorolni. A bevándorolt szerbeknek 1659-ben s 1691-ben Lipót császár messzemenő kiváltságokat adott, melyeket azután — osztrák szokás szerint nem tartottak meg. Itt szerző elmulasztotta kifejteni, hogy ezen kiváltságok Magyarországra nézve sem misék. A műnek, amennyiben in-

kább a külföldnek volt szánva, csak előnyére vált volna, ha hangsúlyozza, hogy a magyar alkotmány kétoldalú szerződés a Király s a magyar nemzet között. Már pedig a szerbeknek adott kiváltságokat, melyek folytán azok az anyaországban „államot az államban“ képezték, a magyar országgyűlés sohasem ismerte el; így tehát jogosulatlan az a vád, mely szerint Magyarország az 1867. kiegyezésnél a szerbek „jogait“ lábbal taposta.

1735-ben a szerbek egy része forradalmat ütött. A katolikus papság térítési törekvései a görög keleti egyházat megsemmisítéssel fenyegették Magyarországon, dacára annak, hogy az 1691. pápens biztosította részökre szabad vallás gyakorlásukat. Orczy István azonban a felkelőket leverte s a föllázadókat kivégeztetvén, a pucsnak véget vetett. — Az 1740. Belgrádi békekötés óta a magyarországi szerbek története a szerbországiakétól külön vált, s csak 1848—49-ben érintkezett ismét egymással. 1782-ben látott napvilágot a híres Declaratorium illyricum, melyben a szerbek „jogai“ némileg tekintetbe vétettek.

Bennünket kiválóan érdekelnek szerzőnek elményei 1848—49-ben. Egyrészt mivel ő szóbeli adatok alapján közöl oly dolgokat, melyeket egyedül ő sorol fel, másrészt pedig, mivel szemtanúja volt az egykoru eseményeknek. Rajasicsot a dinasztia eszközeinek mondja, Sztrati-mirovicsot oly vezérnek, ki csak nemzetéért harcol. S ezen jellemzés, mely magyar történetirőinknél alig talál méltatást, korrekt és találó! Fontos Bács-Bodrogh megye védelmi intézkedéseinek közlése, melyekről oly hézagossá ismerteteink vannak, éppen 1848. június havától 1849. ápriliséig, mivel az ezen időt magában foglaló jegyzőkönyvek mindeddig vagy Szabadkán, vagy Zomborban lappangnak. (Lehetett volna elég-szer alkalmam a zombori levéltárban utánok kutatni, de a polgármester s levéltárnok oly előzékenyen s készségesen fogadják az embert, hogy inkább lemond a kutatási élvezetről.) Szerinte a megyei gyűlés június 17-én határozta el a kordon felállítását, Mártonfi Károly és Zákó István indítványára. Parancsnokokul ki-nevezettek: Rudics Károly, Czintula Antal, Dedinszky, Vojnics s Bezeredy Miklós. Meg-tudjuk, hogy a zombori szerbek s magyar-pár-tiak egész júniusig jó egyetértésben éltek egy-mással, de mikor június 27-én a szerbek egy-30 tagu küldöttséget menesztettek Karlócára, a bizalmatlanság kezdetét vette, s egyes tapintat-lan nyilatkozatok szakadásig vitték a dolgot, Knézy Antal első alispánról így nyilatkozik: „Főleg becsületessége által vitte alispánságra; ha nem is volt élesesű, de tetőtől talpig becsü-letes s hitt mindenkinek.“

Grosschmid ama meggyőződésben van, hogy július és augusztus havában a szerbek tekintélyes részét meg lehetett volna nyerni a magyar ügynek, ha több tapintattal járt volna el a kormány. A közvélemény, mondja, a vég-letekig ment, így „Latinovics Károly másodal-ispán kénytelen volt tisztéről lemondani, mivel a petrovozellői szerb papot megfelelő biztosíték mellett, szabadon bocsátá.“ — „Sőt mi több, hangosan követelték (különösen a sváb paraszt-ság) az összes szerb foglyok felakasztását.“

Horváth főispán későn foglalta el főispáni székét, mivel karját törte ki. Szentkirályi műkö-déséről csak röviden szól a szerző, pedig ha valahol, ott el kel — az események megvilágítása. A bácskai és bánási harcok leírása többet, mint egyéb hasonló művek nem nyújt; de kárpótlásul szolgál Bács-Bodrogh állapotának előadása, Vé-csey hadainak elvonulása után. Horváth főispán hangosan követelte a rendes csapatok egy részé-nek visszakapcsolását, legalább addig, míg a nemzetőrség szervezése befejeztetik. A bács-megyei védelmi bizottmány megalakítását 1849. január havára teszi, mit eddig — őszintén bevallva — nem tudunk. Knézy volt annak első elnöke, s Bezeredy nevezetett ki az összes csapatok élére. Szerző Nemegyeyt ismeretes okokból elítéli. Zombor elestét csak nagyobb körvonalakban ecseteli; többet közöl a kaponyai csatáról, hol Zdvonkovszky nagy érdemeket szerzett. Perczel s Guyon hadjárata csak vázlat. „A magyarok — fejezi be Grosschmid úr negyedik cikkét — a szerbekkel vívott há-borúban két nagyobb hibát követtek el: először ellenfelök haderejét fitymálták, soha se gondoltak arra, hogy a felkelés nagyobb terjedelmet nyerhet. Elfelejtették, hogy valahányszor Magyarországra nagy és hatalmas volt, a délszlávok szövetsége so-hasem hiányzott. Másodszor hiba volt, hogy a magyar kormány ama hiedelemben élt, hogy a végörök örömmel fogadják a polgáro-sítást, hogy a katonai nyűgtól elválhassanak.“

A vojvodina keletkezéséről külön cikk szól, melynek ismertetését több okból máskorra hagyom. A szerbek követelései alaptalanságot jó részt statisztikai, geográfiai és ethnográfiai alapon világítja meg, Siéye szavait idézve „Le-gyetek igazságosak, ha szabadok akartok lenni.“ A pragmatika szankcióval az 1849. március 4. ok-troyált alkotmányt éles ellentétbe hozza, az abszo-lutizmust korbácsolva. De legérdekesebb a nézete szerzőnek „a magyarok jövőjéről.“ Azóta harminchat év múlt el s nem egy mon-dása teljesebbé ment.

Ne feledjék el a Báthory nevet, s legelsőbb maguk között legyenek egyetértők, mert egyet-értés folytán a kis erők is növekszenek, egy-etlenség folytán pedig a legnagyobbak is el-zülленnek. Azután ne veszítsék el, amit már meg-szerettek, mert nem kisebb erény a megtartás, mint maga a szerzés. Végül legyetek türelme-sek, önmegtagadók, mert a rossztól őrizkedni s a jót cselekedni — ez az emberi szerencse kulcsa. Báthorinak ezen szavait ajánlja a magyaroknak. Hiszi, hogy Ausztria államfér-fiaiban is érvényre jut majd a meggyőződés, mely szerint a birodalom csak akkor nyerheti visz-sza nagyhatalmi állását, ha belsőleg megszilárdul, azaz a magyarokkal Ausztria kibékül, a paritás alapján. „Ha Magyarországon a magyar elem nem gyakorolhat fölényt a többi nemzetiségek felett, ugy Ausztria németjeit is hasonló sors éri. A német jellegű Bécs nem uralkod-hatik német szellemben, mert az összes nem-zetiségeket fel fogja maga ellen uszítani.“ — Grosschmid emlékiratában inti az osztrák kor-mányt, béküljenek ki Magyarországgal, mert a magyarok nélkül Ausztria szláv állammá válik. Ma levertek a magyarokat, holnap majd a németeket verik le. — S minden ugy történt. Magyarország elszakadt az osztrák koronatar-tományoktól, s Bécsben a Reichsrathban a szlávok viszik a vezérszerepet, a németek kis-sebbséget képeznek, uralmokat magasabb mű-veltségök dacára elvesztették.

Szerző büszke lehet ezen 35 év előtt írt jóslatára, mert szószerint beteljesedett!

Thim József.

Ismerek én egy kis lánykát . . .

Ismerek én egy kis lánykát,
Vérpiros az ajka,
Többet ér a fél világnál
Egy édes csók rajta.

Ismerek én egy kis lánykát,
Szeme sötét éjféli,
S mégis gyűjtöb pillantása
A nyári napfénynél.

Ismerek én egy kis lánykát,
Zengő kis pacsirtát,
Aki édes zengésével
Minden sebre írt ad.

Ismerek én egy kis lánykát,
Olyan a mosolya,
Mintha ajkán a vigasznak
Édes méze folyna.

Ismerek én egy kis lánykát,
Hófehér orcája,
Azt hiszem, hogy hajnal hasad,
Ha pír jó reája.

Ismerek én egy kis lánykát,
Akinek alakja
Szívem, lelkem minden zugát
Királynóként lakja.

Ismerek én egy kis lánykát . . .
Ismerem — — mihaszna!
Nem az enyém: ah, másé lesz
A nyíló tavaszra!

Ismerek én egy kis lánykát,
Van már vőlegénye — —
Ha az ördög ezt elvinné:
Én lépnek helyébe . . .

Hubert D.